

บทที่ 5

ปรัชญาการเมืองตะวันตก

นักคิดกลุ่มสัญญาประชาคม

(Social contract)

ฮอบส์ ล็อก และรูสโซ

แนวคิดสัญญาประชาคม

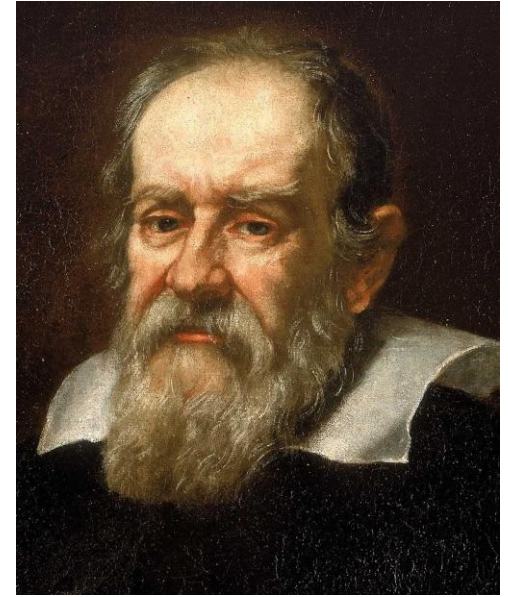
เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในชุมชนทางยุโรปตะวันตกในยุคที่ผ่านความมืดมน (middle ages or dark ages) ศตวรรษที่ 6-16 เข้าสู่ยุคฟื้นฟูวัฒนธรรม (ฝรั่งเศส: Renaissance) ศตวรรษที่ 13-16 และยุคแห่งแสงสว่าง (Enlightenments) เข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา ในยุคดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ เกิดขึ้น คือ

1. การเสื่อมลดอำนาจลงของศาสนาคริสต์
2. การเกิดขึ้นของแนวคิดปรัชญาธรรมชาติ (วิทยาศาสตร์) นำมาสู่แนวคิดเหตุผลนิยม (rationalism)
3. แนวคิดมนุษยนิยม (humanism)
4. แนวคิดปัจเจกชนนิยม (individualism)

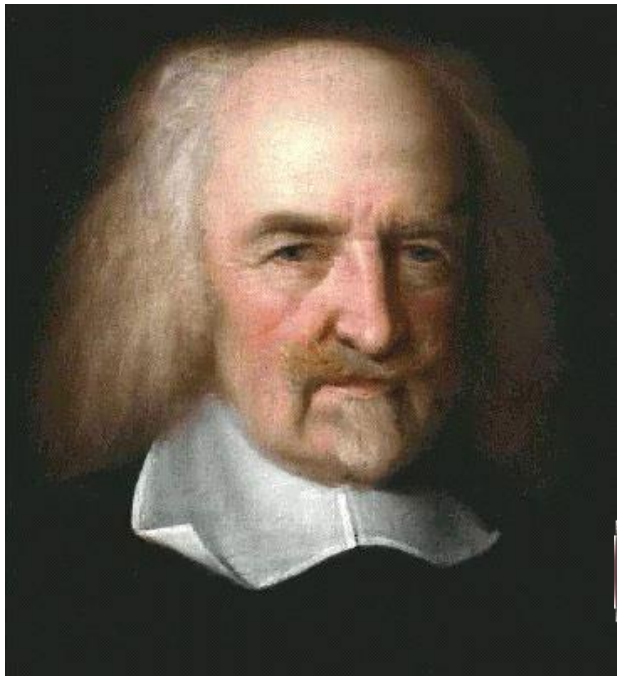
กาลิเลโอ กาลิเลอี (Galileo Galilei)

เกิดวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1564 และเสียชีวิต เมื่อวันที่ 8 มกราคม ค.ศ. 1642 เป็นชาวอิตาลี ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิวัติวิทยาศาสตร์ ผลงานของกาลิเลโอมีมากมาย งานที่โดดเด่นเช่นการพัฒนาเทคนิคของกล้องโทรทรรศน์ และผลสังเกตการณ์ทางดาราศาสตร์ที่สำคัญจากกล้องโทรทรรศน์ที่พัฒนามากขึ้น กาลิเลโอได้รับขนานนามว่าเป็น "บิดาแห่งดาราศาสตร์สมัยใหม่" "บิดาแห่งฟิสิกส์สมัยใหม่" "บิดาแห่งวิทยาศาสตร์" และ "บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ยุคใหม่"

กาลิเลโอ กาลิเลอี (Galileo Galilei)

ผลงานของกาลิเลโอสนับสนุนแนวคิดของโคเปอร์นิคัสกลายเป็นต้นเหตุของการถกเถียงหลายต่อหลายครั้งในชีวิตของเขา เพราะแนวคิดเรื่องโลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาลนั้นเป็นแนวคิดหลักมานานแสนนานนับแต่ยุคของอาริสโตเติล การเปลี่ยนแนวคิดใหม่ว่าดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของจักรวาลโดยมีข้อมูลสังเกตการณ์ทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนจากกาลิเลโอช่วยสนับสนุน ทำให้คริสตจักรโรมันคาทอลิกต้องออกกฎหมายให้แนวคิดเช่นนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะขัดแย้งกับการตีความตาม พระคัมภีร์ กาลิเลโอถูกบังคับให้ปฏิเสธความเชื่อเรื่องดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง และต้องใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ในบ้านกักตัวในความควบคุมของศาลศาสนาโรมัน

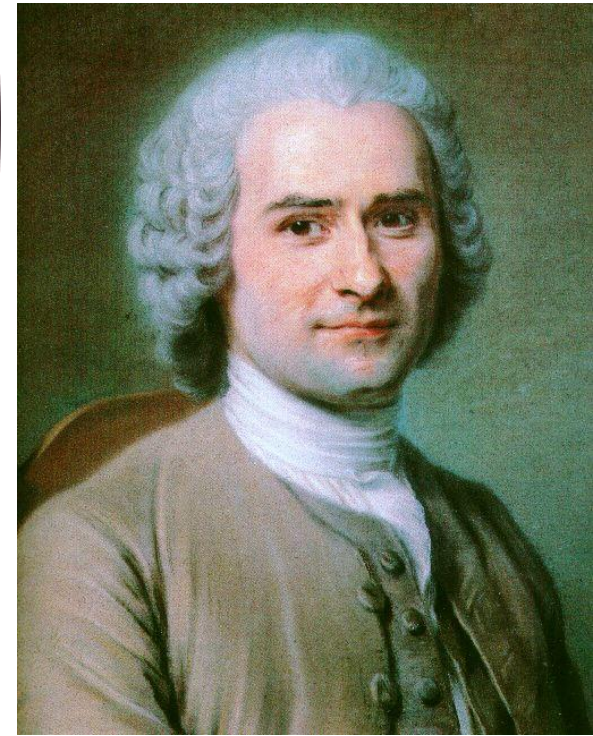
Thomas Hobbes

ค.ศ.1588-1679

John Locke

ค.ศ.1632-1704

Jean Jaeques Rousseau

ค.ศ. 1712-1778

โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes, ค.ศ.1588-1679) เป็นผู้ที่ใช้แนวคิดสัญญาประชาคมไปสนับสนุนเสรีนิยมและอำนาจเด็ดขาดของกษัตริย์ไปพร้อมๆ กัน

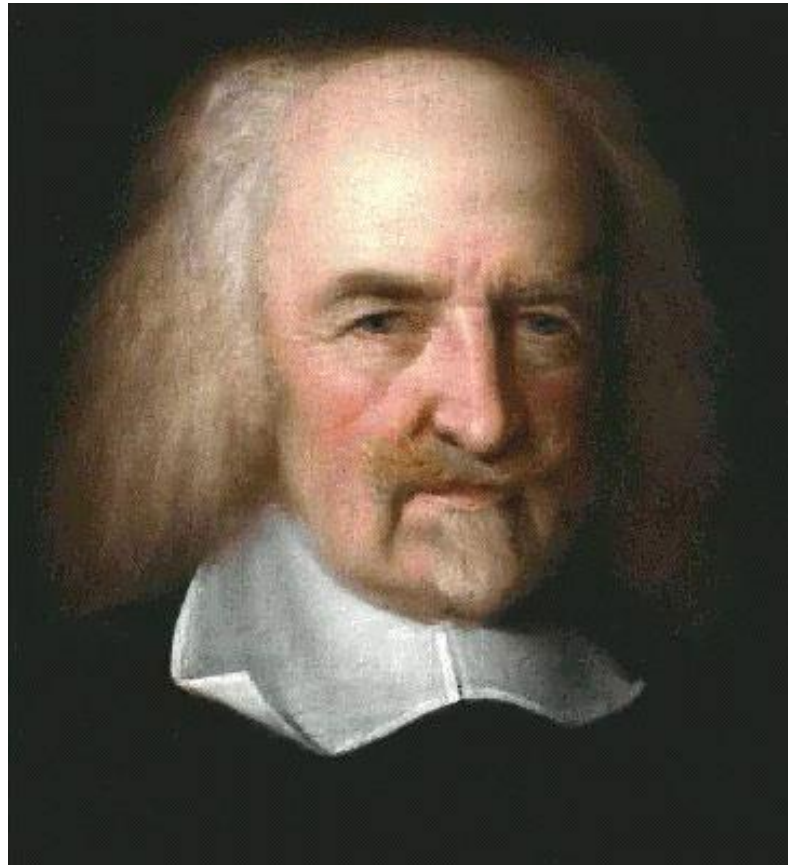
จอห์น ล็อก (John Locke, ค.ศ.1632-1704) เป็นคนนำความคิดนี้กลับไปสู่ธรรมชาติดั้งเดิมของทฤษฎีนี้ คือ ทำหน้าที่ปกป้องปัจเจกชนจากการคุกคามของฝ่ายบริหาร

รูสโซ (Jean Jaeques Rousseau, ค.ศ. 1712-1778) สัญญาประชาคม หมายถึง สัญญาที่แต่ละคนเข้าร่วมกับทุกคนทั้งหมดภายใต้เอกภาพและเจตจำนงอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเขาต้องการประสานเสรีภาพของบุคคลกับอำนาจรัฐเข้าด้วยกัน

เสรีนิยมของ

ฮอบส์ ล็อก และรุสโซ

Thomas Hobbes ค.ศ.1588 - 1679

มนุษย์ทุกคนมีธาตุแท้คือความเห็นแก่ตัว

ประวัติ

ฮอบส์กำเนิด ที่ Westport ประเทศ อังกฤษ เมื่ออายุ 4 ขวบ เริ่มเข้าโรงเรียน เมื่ออายุ 6 ขวบ เริ่มศึกษาภาษา กรีก และ ลათิน อายุ 14 ปี เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดและจบ การศึกษาชั้นปริญญาตรีเมื่ออายุ 19 ปี เขาทำงานเป็นครูสอนหนังสือ ในครอบครัวตระกูลคาเวนดิช เป็นครูสอนคณิตศาสตร์ให้แก่ พระ เจ้าชาร์ลที่ 2 เมื่อ ค.ศ. 1640 เขาได้ลี้ภัยไปอยู่ที่ปารีส วันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1679 ฮอบส์ได้ถึงแก่กรรม ซึ่งในช่วงชีวิตของ ฮอบส์ต้องรับรู้ และประสบกับสงครามกลางเมืองในช่วงชีวิตของเขา

ผลงานที่เป็นเกียรติประวัติของเขา ได้แก่

Little Treatise, Element of Law, De Cive, Leviathan

เขาเป็นนักปรัชญาและนักอักษรศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งจักรกลนิยม (Mechanicism)

บริบท

ในช่วงที่ฮอบส์มีชีวิตอยู่ อังกฤษแตกแยกออกเป็น ฝ่ายอย่างรุนแรง การแตกแยกที่สำคัญที่สุด คือ การแบ่ง ออกเป็นสองฝ่ายในสังคมอย่างชัดเจน ฝ่ายหนึ่งอำนาจกษัตริย์ ซึ่งผูกพันกับคริสตศาสนาแบบคาทอลิก อีกฝ่ายหนึ่งสนับสนุน รัฐสภาต้องการลดทอนอำนาจกษัตริย์ ราชวงศ์และขุนนาง ทั้งยัง ต่อต้านคาทอลิกอำนาจคริสตจักรแห่งโรม ต้องการให้อังกฤษ เป็นอิสระทางศาสนา นอกจากนี้ในอังกฤษเองก็มีนิกายโปรเตสแตนต์แยกย่อยมากมายและมีความขัดแย้งกันเองในนิกายย่อย

ในปี ค.ศ.1642-1649 โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) นำทัพสู้กับกษัตริย์จนได้ชัยชนะ และตั้งคณะตุลาการตัดสิน ประหารพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1 ทำให้อังกฤษเข้าสู่ภาวะสงครามกลางเมืองอย่างหนักหน่วง

บริบท

ฮอบส์ปฏิเสธแนวคิดอริสโตเติล ยึดถือทัศนะแบบวิ
มตินิยมและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ โดยเฉพาะงานของกาลิเลโอที่
มีผลต่อวิธีคิดของเขาในการมองมนุษย์และการเมือง โดย
แนวคิดของเขามีการลำดับเหตุผล ทฤษฎี และข้อพิสูจน์ และยัง
ได้รับอิทธิพลจากมาคิอาเวลลี และชื่นชอบงานของรูชิตติส และ
แปลผลงานประวัติศาสตร์สงครามเพลโลโพนีเซียนตีพิมพ์เป็น
ภาษาอังกฤษคนแรก

ต่อมาฮอบส์เขียนงานของเขา เช่น *On man, On the Citizen*
และ *Leviathan* เลวีเอธาน ที่หมายถึง สัตว์ปีศาจร้ายในท้องทะเล

“การที่คนเราไม่ควรอวดความเก่งกล้าหรือแสดงความฝักใฝ่
ทางการเมืองอย่างรุนแรง”

Thomas Hobbes

สภาพธรรมชาติของมนุษย์

เพราะเหตุที่ชีวิตคือการเคลื่อน (motion) อยู่ตลอดเวลา ชนิดที่หากไม่สามารถเดินหน้าเป็นเส้นตรงได้ก็จะถูกเปลี่ยนย่นเป็นการเคลื่อนเป็นวงกลม

ชีวิตจะมีใช้อะไรอื่นนอกจากการเคลื่อนของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งก็เริ่มต้นมาจากอวัยวะส่วนที่อยู่ภายในร่างกาย การทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์จึงอยู่ที่การเคลื่อนไปของมนุษย์อย่างไม่หยุดนิ่งนี้

สภาพธรรมชาติของมนุษย์

- การเคลื่อนไหวมี 2 ชนิด คือ

1. การเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Vital Motion)
2. การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการกระตุ้นหรือโดยสมัครใจ (Animal Motion or Voluntary Motion)

สภาพธรรมชาติของมนุษย์

แรงกระตุ้นภายใน (Endeavour) แบ่งออกเป็น
2 อย่าง คือ

1. **Desire** คือแรงกระตุ้นที่ก่อให้เกิดความอยาก
หรือความต้องการ

2. **Aversion** คือแรงกระตุ้นที่ก่อให้เกิดความ
รังเกียจ

- มนุษย์มีความเท่าเทียมกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ธรรมชาติของมนุษย์

ตามทฤษฎีของฮอบส์ เหตุผลเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของมนุษย์ แต่มนุษย์อาจไม่สามารถใช้เหตุผล แต่ใช้อารมณ์ความรู้สึก ที่กระทำตามแรงขับเคลื่อน เช่น ฝ่ายที่ต้องการคือความชอบ ฝ่ายที่ไม่ต้องการ คือ ความชัง โดยสิ่งดีหรือเลวถูกกำหนดมาจากความชอบและความชัง หรือมองคุณค่าทางศีลธรรมไม่มีความเป็นสากล ขึ้นอยู่กับบุคคล เวลา สถานที่ และอารมณ์ความรู้สึกชอบและชังเป็นสำคัญ

ธรรมชาติของมนุษย์

- ธรรมชาติพื้นฐานมนุษย์แบบเดียวกับรัฐชาติดิส และมาคิอาเวลลี ด้วยความโลภและไม่รู้จักพอ
- อารมณ์ความรู้สึกปลั๊กมนุษย์และให้มนุษย์กระทำหรือเคลื่อนต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีวันสิ้นสุด จนกว่าจะมีอะไรมาขวางหรือหยุดไว้เทียบได้กับทฤษฎีของกาลิเลโอ
- ทฤษฎีของอริสโตเติล: วัตถุจะหยุดนิ่งและขยับต่อเมื่อมีแรงมากกระทบ แต่ทฤษฎีกาลิเลโอกลับตรงข้าม

ธรรมชาติของมนุษย์

- ไม่มีจุดปลายสุดหรือความดีสูงสุด ดังที่กล่าวไว้ในบรรดาหนังสือของเหล่านักปราชญ์ศีลธรรมเก่าก่อน
- อำนาจอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ คือ อำนาจอันเกิดการที่มนุษย์รวมตัวกันจัดตั้งชุมชนการเมือง
- มนุษย์มีเหตุผลในการสร้างแนวคิดและความคิด บัญญัติ ชื่อเรียก การเรียงลำดับให้เกิดการยืนยัน การแย้ง หรือรูปแบบคำพูด ซึ่งนำมาใช้ในการโกหกหลอกลวง นั่นหมายถึงจะคาดหวังกับของเหตุผลมนุษย์ไม่ได้

ธรรมชาติของมนุษย์

- มนุษย์ไม่ได้เป็นสัตว์การเมืองโดยธรรมชาติ แต่เป็นปัจเจกชน
- การเปรียบเทียบกับตัวเองกับผู้อื่นนำมาเป็นแรงขับเคลื่อน นำมาสู่มา “ความยิ่งใหญ่ไร้สาระ” “ความโอ้อวด” (vainglory) ทำให้มนุษย์ก่ออันตรายและความเสียหายต่อผู้อื่น
- การอยู่ร่วมกันต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ยิ่งสังคมสงบสุขเป็นสิ่งเทียม

ธรรมชาติของมนุษย์

-รัฐเปรียบเหมือน(มนุษย์
เทียม)สัตว์ใหญ่ดุร้าย (เล
วิธาน) โดยมีอำนาจอธิปไตย
เป็นวิญญาณเทียม ซึ่งทำให้
มีชีวิตเคลื่อนไหวได้

-กิจการของมนุษย์เทียม คือ
ความปลอดภัยของเหล่าปวง
ชน

ธรรมชาติของมนุษย์

- มนุษย์ต้องการครอบครองสิ่งต่าง ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด
- การรักษาชีวิตตนเองให้ปลอดภัยจากการคุกคามเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด
- เสรีภาพ คือ การปราศจากสิ่งกีดขวางภายนอก หรือภาวะที่ไม่มีอะไรมาขัดขวางความต้องการอันไม่มีที่สิ้นสุด
- ร่างกายและจิตใจของมนุษย์มีความเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะมนุษย์เข้าใจว่า สติปัญญาของตัวเองเหนือกว่าผู้อื่นและมีเพียงไม่กี่คนที่เท่าเทียมกับตน และพอใจในสติของตน

ธรรมชาติของมนุษย์

- เสรีภาพตามธรรมชาติ ร่างกายและจิตใจของมนุษย์จึงมีความเท่าเทียมกัน นั่นคือ มนุษย์จึงมีความเสมอภาคในการตั้งความหวังบรรลุเป้าหมายตน
- เมื่อมนุษย์มีความหวังในสิ่งเดียวกัน ย่อมนำมาสู่การแก่งแย่งแข่งขัน พร้อมเป็นศัตรูกัน “แย่งชิงกัน หวาดระแวงกัน ความยิ่งใหญ่” เป็นปัจจัยในไปสู่การทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงทำลายกันตลอดเวลาเพื่อผลประโยชน์ และลงมือก่อนเพื่อความปลอดภัย และโอ้อวดเพื่อชื่อเสียง

สภาพธรรมชาติ

- **Nature Condition** เกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์และความทุกข์ยากของมนุษย์
- **The state of Nature = The state of War** สภาพสงคราม หรือสงครามของทุก ๆ คน
- สภาพสงครามดำรงอยู่ แม้ปราศจากการรบกวน ไม่มีความมั่นคง เมื่อเกิดความไม่ไว้วางใจกัน
- ความหวาดกลัวอย่างต่อเนื่องและภัยอันตรายของการตายด้วยความรุนแรง ทำให้ชีวิตมนุษย์ โดดเดี่ยว ยากจน ขมขื่น โหดร้าย และสั้น

"Look, life is nasty, brutish, and short, but you knew that when you became a caveman."

สภาพธรรมชาติ

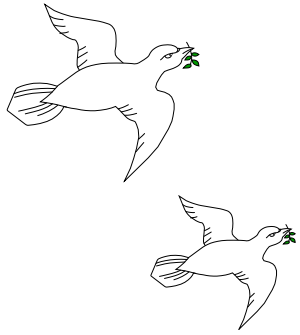
- ในสภาพธรรมชาติ ไม่มีรัฐ ไม่มีกฏระเบียบใดๆ
- การตกอยู่ในสภาพธรรมชาติอันปราศจากความมั่นคงปลอดภัยทำให้มนุษย์ต้องพยายามออกจากสภาพสงครามเข้าสู่สภาพสันติ เพราะอาภรณ์และความกลัวตาย ต้องการสิ่งสะดวกสบาย ในส่วนเหตุผล นำมาซึ่งมนุษย์ตกลงร่วมกันตามกฏธรรมชาติ

กฎธรรมชาติ

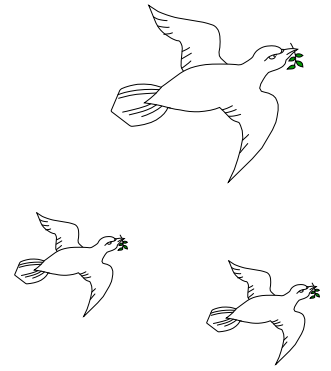
ฮอบส์เชื่อว่ากฎเหล่านี้ประกอบด้วย

1. แสวงหาและยึดมั่นกับสันติภาพ
2. การที่ทุกคนจะยอมโอนสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่มีขีดจำกัดโดยข้อตกลงร่วมกัน
3. มนุษย์จักยึดมั่นในสัญญาที่ได้ทำไว้แล้ว

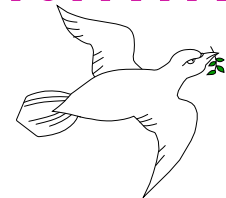
กฎธรรมชาติทั้ง 3 ข้อนี้อาจสรุปได้ว่า
จงไม่ทำต่อบุคคลอื่น ในสิ่งที่เราไม่ทำต่อตัวเราเอง

เสรีภาพ (Jus natureale)

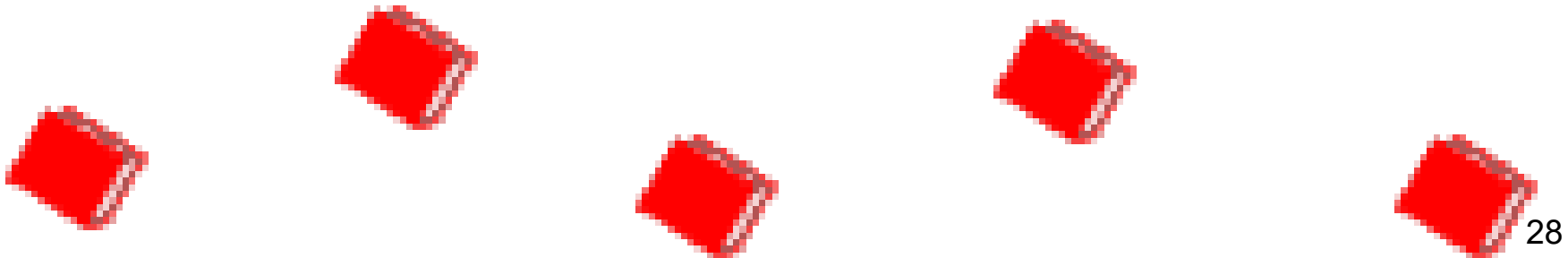
เสรีภาพที่ทุกคนมี ในการใช้อำนาจของตน ตามที่เขามีเจตจำนงด้วยตนเอง เพื่อปกป้อง รักษารักษารักรวมชาติของตนเอง ซึ่งก็คือ ชีวิตของเขาเอง และด้วยเหตุนี้ การกระทำสิ่งใด ๆ ซึ่งตามการตัดสินใจเหตุผลของเขา เขาก็เห็นว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะก่อให้เกิดผล ดังกล่าว

การทำสัญญา

ลักษณะสำคัญของสัญญาประชาคม

คือ การสละสิทธิตามธรรมชาติในส่วนที่จะทำ
ร้ายผู้อื่นเพื่อปกป้องและรักษาตนเองให้ปลอดภัย
นั่นเอง

การทำสัญญา

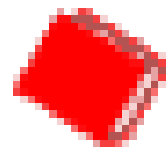
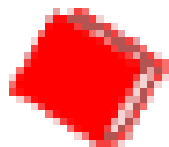
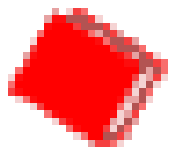
ลักษณะสำคัญของสัญญาประชาคม

1. สังคมหรือรัฐเกิดขึ้นพร้อมกับสัญญา
2. การทำสัญญาเป็นการโอนสิทธิธรรมชาติให้กับบุคคลที่ 3 หรือบุคคลสมมติ เรียกว่า **องค์อธิปัตย์** รัฐบาลอำนาจร่วมหรือจักรภาพ
3. ต้องเป็นสัญญาที่ทุกคนยอมรับ เป็นสัญญาระหว่างประชาชนกับประชาชนหรือบุคคลที่ 1 กับบุคคลที่ 2 เรียกว่า **ผู้ใต้ปกครอง** โดยคู่สัญญาดังกล่าวมีฐานะเท่าเทียมกัน

การทําสัญญา

ลักษณะสำคัญของสัญญาประชาคม

4. เป็นพันธะที่ทุกคนยอมรับ และยอมมอบสิทธิตามธรรมชาติให้กับผู้อยู่เหนือสัญญา เรียกว่าบุคคลที่ 3 หรือองค์อธิปัตย์
5. อำนาจร่วมหรือบุคคลที่ 3 ดังกล่าวจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้
6. อำนาจร่วมหรือบุคคลที่ 3 มีอำนาจเด็ดขาด

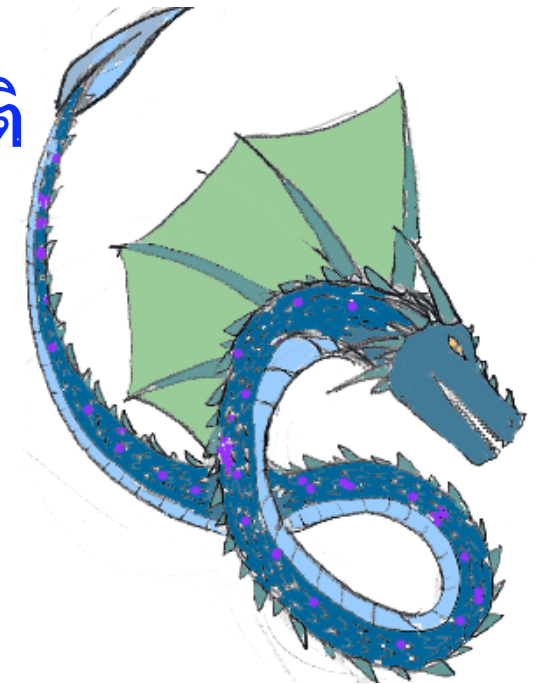
การก่อตั้งรัฐาธิปัตย์

ฮอบส์ เห็นว่า รัฐหรือจักรภพนั้นเกิดขึ้นได้ 2 ทาง

คือ

1. เป็นผลมาจากอำนาจตามธรรมชาติ
2. เป็นผลที่เกิดจากความสมัครใจ

Leviathan 31

การก่อตั้งระชาธิปไตย

กรณีแรก ฮอบส์กล่าวว่า ระบบการปกครองหรือ
จักรภาพแบ่งออกได้ 3 แบบ คือ

- 1.ระบบกษัตริย์
- 2.ระบบอภิชนาธิปไตย
- 3.ระบบประชาธิปไตย

ฮอบส์เห็นว่า ระบบกษัตริย์ ดีที่สุด

ลักษณะของเจ้าอธิปัตย์หรือองค์อธิปัตย์

1. องค์อธิปัตย์ไม่ใช่คู่สัญญาและอยู่นอกเหนือสัญญา
2. องค์อธิปัตย์มีสิทธิที่จะปกครองอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ โดยมีเงื่อนไขแต่เพียงว่าจะทำลายชีวิตของคนใต้บังคับบัญชาไม่ได้

ลักษณะของเจ้าอธิปัตย์หรือองค์อธิปัตย์

3. การเปลี่ยนแปลงองค์อธิปัตย์ เป็นสิ่งที่
ประชาชนจะไม่กระทำ

4. องค์อธิปัตย์มี 2 ฐานะ คือ ฐานะที่เป็นคน
ธรรมดาและเป็นบุคคลสมมติ

ลักษณะของเจ้าอธิปัตย์หรือองค์อธิปัตย์

5. อำนาจขององค์อธิปัตย์แบ่งแยกไม่ได้ แต่เพื่อผลประโยชน์ในการควบคุม องค์อธิปัตย์อาจมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนได้

6. องค์อธิปัตย์เป็นมณูษย์ธรรมดา มีอำนาจสูงสุดเด็ดขาด และไม่อาจเปลี่ยนแปลงอำนาจไปสู่บุคคลอื่นได้ เว้นแต่องค์อธิปัตย์ยินยอม

ลักษณะของเจ้าอธิปไตยหรือองค์อธิปไตย

7. องค์อธิปไตยหรือรัฐบาล เป็นผู้ออกกฎหมาย
ตีความกฎหมาย นำกฎหมายนั้นไปใช้ คือ เป็นทั้งฝ่าย
นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

John Locke ค.ศ.1632 - 1704

มนุษย์ทุกคนตีมาแต่กำเนิด

คำประกาศอิสรภาพสหรัฐอเมริกา

ในห้วงเหตุการณ์ของมนุษย์ เมื่อกลายเป็นความจำเป็นสำหรับชนกลุ่มหนึ่งที่จะต้องยุบเลิกคณะทางการเมืองซึ่งเรียงร้อยพวกตนเข้ากับกลุ่มอื่น และที่จะต้องรับเอาสถานะซึ่งแบ่งแยกไว้ต่างหากและโดยเท่าเทียมในท่ามกลางมหาอำนาจของโลกตามที่ **กฏธรรมชาติและกฎของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของในธรรมชาติมอบให้ไว้** การที่เขาเหล่านั้นพึงประกาศสาเหตุที่ผลักดันให้ตนแยกตัวออกมา ก็เป็นเรื่องต้องกระทำเพื่อสำแดงความนับถืออย่างเหมาะสมต่อความคิดเห็นของหมู่มนุษย์ความสัตย์จริงดังต่อไปนี้

คำประกาศอิสรภาพสหรัฐอเมริกา

เราถือว่า ชัดแจ้งอยู่ในตัวแล้ว คือ ทุกคนได้รับการรังสรรค์มาให้เท่าเทียมกัน พระผู้สร้างเขาเหล่านั้นได้ประทานให้เขามีสิทธิบางประการอันถ่ายโอนแก่กันไม่ได้ ซึ่งเรื่องนี้รวมถึงชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข เพื่อประกันสิทธิเหล่านี้ จึงมีการจัดตั้งการปกครองขึ้นในท่ามกลางผู้คน โดยรับอำนาจอันชอบธรรมมาจาก ความยินยอมของผู้ได้ปกครอง เมื่อใดที่การปกครองรูปแบบใด ๆ กลายเป็นเครื่องล้างผลาญจุดมุ่งหมายเหล่านี้ เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือล้มล้างการปกครองนั้น และจัดตั้งการปกครองใหม่ โดยสถาปนารากฐานไว้บนหลักการดังกล่าว และจัดระเบียบอำนาจไว้ใหม่ในรูปแบบที่เขามองว่า น่าจะยังให้ความปลอดภัยและความสุขของพวกเขาสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

คำประกาศอิสรภาพสหรัฐอเมริกา

การพิจารณาอย่างรอบคอบย่อมบอกได้อยู่แล้วว่า การปกครองที่ก่อตั้งมานานไม่พึงถูกเปลี่ยนแปลงเพราะสาเหตุเล็กน้อยหรือชั่วคราว และประสบการณ์ทั้งหลายก็ได้แสดงให้เห็นทำนองเดียวกันว่า ในยามที่ความเลวร้ายทั้งหลายยังทนรับได้ หม่อมมนุษย์ย่อมยอมทนกับรูปแบบ[การปกครอง]ที่ตนคุ้นเคยมากกว่าจะเยียวยาตนด้วยการล้มล้างรูปแบบนั้นเสีย แต่เมื่อการขัดแย้งและช่วงชิงอันยาวนานเพื่อบรรลุเป้าหมายเดิม ๆ ไม่รู้จบได้สื่อความมุ่งหมายที่จะบั่นทอนเขาทั้งหลายให้อยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการเต็มขั้น ก็เป็นสิทธิของเขาเหล่านั้น เป็นหน้าที่ของพวกเขาเหล่านั้น ที่จะเหวี่ยงการปกครองอันนั้นทิ้งไป แล้วจัดให้มีสิ่งใหม่ไว้คุ้มกันความมั่นคงในอนาคตของพวกเขาตน

จอห์น ล็อก (John Locke, 1632-1704)

เป็นนักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ทรงอิทธิพล ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการทัศน์ที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งในด้านการเมืองทั้งในและระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคม กระแสหลักของโลกปัจจุบัน ที่เรียกกันว่า เสรีนิยม

ล็อก มีชีวิตในช่วงเหลื่อมต่อจากโทมัส ฮอบส์ และผ่านวิกฤตการณ์ทางการเมืองของอังกฤษ ที่มีความขัดแย้งอันรุนแรงทางศาสนา โดยเฉพาะคาทอลิกและกับโปรเตสแตนต์ (แองกลิคัน Anglican) หรือนิกายอังกฤษ (Church of England) ที่ต้องการแยกตัว ในขณะที่เดียวกัน ความขัดแย้งทางศาสดำเนินคู่ไปกับการช่วงชิงอำนาจทางการเมือง ที่เป็นการแบ่งฝ่ายเหลื่อมใสสถาบันการเมือง

ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายสนับสนุนอำนาจกษัตริย์กับฝ่ายสนับสนุนอำนาจของรัฐสภา นำไปสู่สงครามกลางเมือง

ในที่สุดฝ่ายชนะของฝ่ายสภา ภายใต้การนำทางทหารของ โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ ผู้นำทางเผด็จการทหาร ปกครองอังกฤษในฐานะ “เจ้าผู้พิทักษ์” (Lord Protect) ในระบอบสาธารณรัฐ (1649-1660) ภายหลังจากการเสียชีวิตของครอมเวลล์ใน ค.ศ. 1658 บุตรชายของเขาได้รับการสืบทอด อย่างไรก็ตามก็ตีความขัดแย้งกลับมาอีกครั้ง และมีการสถาปนาพระเจ้าชาร์ลส์ที่สองทรงครองราชย์ โดยฝ่ายรัฐสภาออกกฎหมายไม่ให้สมาชิกราชวงศ์นับถือคาทอลิก พระเจ้าชาร์ลส์ที่สองชาวคาทอลิก ทรงให้ยุบสภาและไม่มีการประชุมต่อมาหลายปี และปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และพระเจ้าเจมส์อหุชายังสนับสนุนคาทอลิกและให้เปิดกว้างทาง

ความขัดแย้งนี้เข้าสู่สภาวะวิกฤตในปี 1685 พระเจ้าเจมส์ที่สองทรงขึ้นครองราชย์ ก่อให้เกิดการเผชิญหน้าและมีการนำกำลังจากภายนอกเข้าสู่สงครามกลางเมือง ความขัดแย้งนี้จบลงด้วยการที่พระเจ้าเจมส์หนี ฝ่ายรัฐสภาจึงอัญเชิญเจ้าชายวิลเลียมและเจ้าหญิงแมรี (ธิดาพระเจ้าเจมส์) ที่หนีถือโปรแตสแตนต์จากฮอลแลนด์ ขึ้นครองราชย์ในปี ค.ศ. 1688 ได้รับขนานนามว่า “การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์” (The Glorious Revolution) และหนึ่งปีหลังจากนั้นมีการตรากฎหมาย ที่รู้จักกันทั่วไปว่า “Bill of Rights 1689” ซึ่งหมายถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยบรรดาสิทธิเสรีของประชาชน รับรองอำนาจของรัฐสภา และข้อกำหนดเงื่อนไขการสืบสันตติวงศ์

ประวัติ

ล็อก เกิดเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ.1632 บิดาเป็นนักกฎหมาย เมื่อเขามีอายุ 15 ปี ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนเวสต์มินสเตอร์ (Westminster) เมื่ออายุ 20 ปี ได้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford) ในด้านคลาสสิก และการแพทย์ เมื่อจบการศึกษาเขาได้เป็นนักธุรกิจและแพทย์

เมื่อเขามีอายุ 33 ปี เขาได้เข้ามามีบทบาททางการเมือง ล็อกมีอายุ 35 ปี ต้องลี้ภัยไปอยู่ที่ฮอลแลนด์ เมื่อล็อกมีอายุ 52 ปี พระเจ้าชาร์ลที่ 2 ออกคำสั่งไล่ล็อกออกจากตำแหน่งอาจารย์ที่ออกซ์ฟอร์ด และเมื่อรัฐสภาได้ชัยชนะ เขาเดินทางกลับสู่อังกฤษพร้อมกับเจ้าหญิงแมรี ใน ค.ศ.1688 ล็อกอายุ 56 ปี เดินทางกลับประเทศของตน และเมื่อค.ศ.1704 ล็อกได้ถึงแก่อนิจกรรมอย่างสงบบนโซฟา รวมอายุได้ 72 ปี

ประวัติการศึกษา

• ค.ศ. 1647 ล็อกมีอายุ 15 ปี ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียน
เวสต์มินสเตอร์ (Westminster)

• ค.ศ. 1652 ล็อกมีอายุ 20 ปี ได้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัย
ออกซ์ฟอร์ด (Oxford)

• ค.ศ. 1665 ล็อกมีอายุ 33 ปี หลังจากกลับจากฮอลแลนด์
ได้เข้าศึกษาแพทย์และเภสัชกรรม

ผลงาน

1. หนังสือ 2 เล่ม ว่าด้วยการปกครอง
(Two Treatises of Civil Government)
2. บทเรียงความเกี่ยวกับความเข้าใจมนุษย์
(An Essay Concerning Human Understanding)
3. จดหมายว่าด้วยขันติธรรม (A Letter on Toleration)

กระบวนการตีพิมพ์ของจอห์น ล็อก

1. จอห์น ล็อกใช้แนวคิด “เหตุผล” ของฮอบส์มาใช้สร้างข้อสรุป นำไปสู่ทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ สภาพธรรมชาติ สิทธิตามธรรมชาติ เสรีภาพตามธรรมชาติ กฎธรรมชาติ สัญญาหรือข้อตกลง
2. จอห์น ล็อกใช้แนวคิดของ โทมัส อควีนาส และฮิวโก โกรเทียส ผสมผสานพื้นฐานในการอธิบายถึงกฎธรรมชาติโยงสู่การเมืองการปกครอง
3. ล็อกเชื่อว่าความคิดความเข้าใจทั้งหลายไม่ใช่สิ่งที่มีมาในใจมนุษย์ตั้งแต่เกิดแต่ต้องอาศัยการรับรู้จากประสบการณ์จากนั้นจึงค่อยใช้เหตุผลและสรุปข้อมูลประสบการณ์ที่ได้รับจากภายนอก รวมถึงการค้นพบและการเข้าใจกฎของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงกฎธรรมชาติที่พระเจ้าทรงบัญญัติไว้ให้ แก่สิ่งทั้งปวง

กระบวนการทัศน์ของจอห์น ล็อก

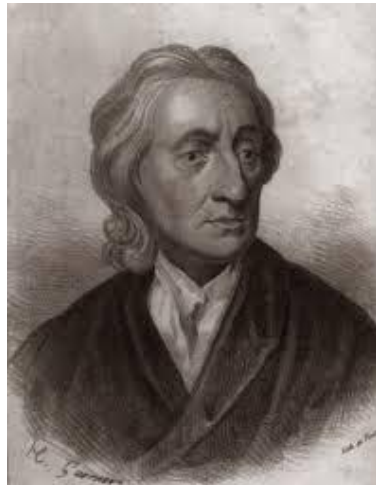
4. หลักคิดการลากเส้นแบ่ง ถูกกล่าวในงาน จดหมายเกี่ยวกับ
ขันติธรรม (A letter Concerning Toleration) กล่าวถึง การที่คนเรามี
ความเชื่อทางศาสนาต่างกัน ก็สามารถยอมทนกันได้หรือยอมรับให้มี
ความแตกต่างกันได้ ซึ่งการยอมรับกันได้นี้ มิได้อยู่เพียงทัศนคติของ
มนุษย์ต่อความเชื่อของคนอื่นเท่านั้น แต่อยู่ที่การแยกอำนาจการ
ปกครองทางศาสนจักรกับอาณาจักรออกจากกัน

5. อำนาจอธิปไตยปกป้องร่างกายและทรัพย์สิน โดยใช้กฎหมายและ
กำลัง ส่วนอำนาจของศาสนจักรปกป้องและดูแลจิตใจ ใช้ความโหม
หัวใจ ความเชื่อและศรัทธา

6. ล็อก ยังใช้การลากเส้นแบ่ง มาใช้กับอำนาจอธิปไตยออก
กฎหมายและอำนาจการใช้กฎหมายออกจากกัน

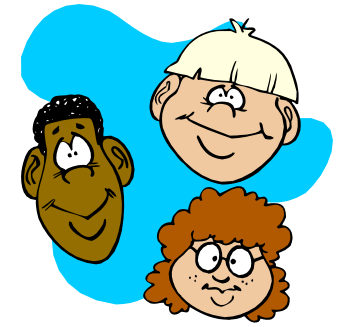
กระบวนการทัศน์ของจอห์น ล็อก

7. ในทัศนะจอห์น ล็อก ชีวิตที่ดั่งามนั้นไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในพื้นที่ทางการเมืองหรือพื้นที่ของรัฐแต่อย่างใด รัฐทำหน้าที่เพียงปกป้องและแก้ปัญหาความยุ่งยากบางอย่างให้กับคนเราเท่านั้น นอกเหนือจากนั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์แสวงหาด้วยเสรีภาพ ซึ่งหากมีกฏระเบียบ ก็ไม่ใช่กฏระเบียบที่และการบังคับใช้ในแบบเดียวกับอำนาจรัฐ นั่นก็หมายความว่า เป็นการพยายามทำให้มนุษย์มีพื้นที่ที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐหรือการเมือง

แนวคิดทางการเมืองที่สำคัญ

• สถานะธรรมชาติ

ล๊อค กล่าวว่่า ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นคนดี ชอบสันติ มีเหตุผล เพราะเหตุผลเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานมาให้ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ตกอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ

ซึ่งมนุษย์สามารถเข้าใจกฎธรรมชาติได้ด้วยเหตุผลและประสบการณ์ การที่มนุษย์ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกันก็เพราะมนุษย์ตระหนักด้วยเหตุผลว่า หากตนกระทำเช่นนั้นก็จะย่อมจะได้รับการตอบโต้ในทำนองเดียวกัน สถานะธรรมชาติจึงไม่ใช่สถานะสงคราม

มนุษย์ในสถานะธรรมชาติ ล็อกอธิบายว่ามีลักษณะ
สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

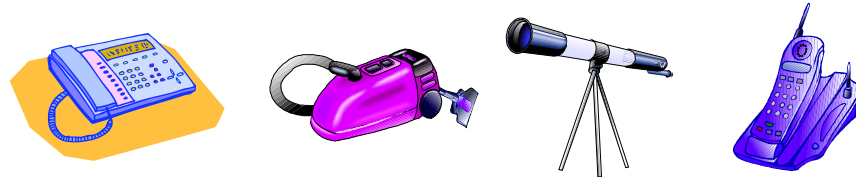

1. เป็นสถานะแห่งเสรีภาพอันสมบูรณ์ คือ
ทุกคนมีอิสระเสรีอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำการใด ๆ

2. เป็นสถานะแห่งความเสมอภาค คือ ในสถานะ
ธรรมชาติมนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและ
อำนาจ

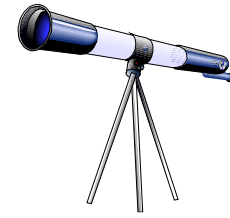
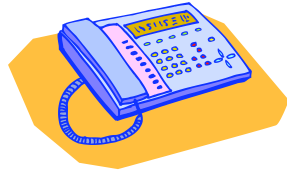
สิทธิในทรัพย์สิน

กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในทัศนะของล็อกเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อ
มนุษย์ยังอยู่ในสถานะธรรมชาติที่เป็นเช่นนี้ก็พอจะอธิบายได้ด้วย
เหตุผล 2 ประการ คือ

1. ความหมายของทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สินนอกจากจะเป็นวัตถุ
สิ่งของต่าง ๆ แล้ว ยังหมายรวมถึงร่างกายของมนุษย์และแรงงาน
ของเขาด้วย

สิทธิในทรัพย์สิน

2. การเกิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน คือ สิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกทั้งหมดเป็นของทุกคนหรือทุกคนมีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แต่กรรมสิทธิ์ส่วนตัวหรือส่วนบุคคลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเขาได้ใช้แรงงานเคลื่อนย้ายหรือ เก็บเกี่ยวของสิ่งนั้น

ล็อก กล่าวว่าการใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวทรัพย์สินนั้น ไม่สามารถที่จะเก็บเกี่ยวเกินความต้องการของตัวเองได้ ไม่ทำให้ทรัพย์สินที่ร่วมกันเสียหายได้

สิทธิทรัพย์สิน

3. การเกิดสะสมทรัพย์สิน เนื่องจากทรัพย์สินในโลกเป็นของสาธารณะ การเก็บสะสมเกินความจำเป็นย่อมทำไม่ได้ เพราะทรัพย์สินที่ได้มาอาจจะเน่าเสียโดยเปล่าประโยชน์หรือทำลายทรัพย์สินสาธารณะนั้น

แต่การพัฒนาของระบบเงินตราในสังคม มนุษย์จะสามารถสะสมทรัพย์สินผ่านระบบเงินตราได้โดยไม่เน่าเสีย

ความบกพร่องของสภาะธรรมชาติ

1. สภาะธรรมชาติขาดกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
2. สภาะธรรมชาติขาดตุลาการที่เที่ยงธรรม
3. สภาะธรรมชาติขาดอำนาจที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำตัดสิน

นอกจากนี้ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในสภาะธรรมชาติ
ที่ลือกได้กล่าวไว้ คือ ไม่มีหลักประกันในการใช้ทรัพย์สิน

การทำสัญญาเพื่อก่อตั้งสังคมนานาชาติ

ข้อตกลงหรือสัญญาอันแรก คือ ความยินยอมที่จะอยู่ร่วมกันเป็นสังคม โดยผู้ที่เข้าร่วมทุกคนต่างก็เห็นประโยชน์ในการจะอยู่ร่วมกัน

ลักษณะของความยินยอม

1. การให้ความยินยอมโดยแจ้งชัด (Express Consent) เป็นการแสดงความสมัครใจหรือความยินยอมที่แสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน
2. การให้ความยินยอมโดยปริยาย (Tacit Consent) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยังคงอยู่ในสังคมถือประโยชน์จากการคุ้มครองและบริการที่สังคมอำนวยให้แก่เขา เป็นการยินยอมของประชาชนกลุ่มหลังที่ยังไม่ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน

การสถาปนารัฐบาล

• การเกิดรัฐบาล

เมื่อมนุษย์มาตกลงทำสัญญากันด้วยความยินยอม ซึ่งเป็นสัญญาฉบับที่ 1 และมาก่อนตั้งสังคมเป็นการยินยอมโดยชัดแจ้งแล้ว ในช่วงที่ 2 หรือสัญญาฉบับที่ 2 นั้น จะมีการตกลงที่จะจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมา

การตกลงดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเสียงข้างมากอย่างเดียวเท่านั้น โดยรัฐบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนจึงจะสอดคล้องกับความยินยอมของประชาชน

รัฐบาลในฐานะผู้มอบอำนาจ

เปรียบได้กับเรื่องความสัมพันธ์แบบทรัสต์ (Trusteeship) ตามหลักสัญญาประชาคม ดังนี้

1. ผู้มอบความไว้วางใจ (The Trust)	➔	ประชาชน
2. ผู้จัดการบริหารทรัสต์ (The Trustee)	➔	รัฐบาล
3. ผู้ได้รับประโยชน์ (The Beneficiary)	➔	ประชาชน

องค์การของรัฐบาล

องค์กรของรัฐบาลมี 2 องค์กร คือ

1. องค์กรนิติบัญญัติ
2. องค์กรบริหาร

องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารจะแยกออกจากกัน คือ สมาชิกสภานิติบัญญัติและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องไม่ใช่บุคคลคนเดียวกัน

องค์กรนิติบัญญัติ

- เป็นองค์กรที่ต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
- มีหน้าที่ในการออกกฎหมายอีกทีหนึ่ง
- เป็นสถาบันตัวแทนเจตจำนงของสังคมหรือของรัฐ
- องค์กรนิติบัญญัติเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุด (Supreme Power)

แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าใช้อำนาจเด็ดขาดเพราะผู้ใช้อำนาจเด็ดขาดก็คือ ประชาชนหรือองค์อธิปัตย์ ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
นั่นเอง

ขอบเขตแห่งการใช้อำนาจ

1. ต้องบัญญัติกฎหมายให้มีมาตรฐานเดียวกัน ทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน
2. กฎหมายที่ออกมาต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
3. การบัญญัติกฎหมายเพื่อขึ้นภาษีในทรัพย์สินจะต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน
4. จะโอนหรือสละอำนาจในการออกกฎหมายให้แก่บุคคลอื่นหรือองค์กรอื่นไม่ได้

องค์กรบริหาร

- เป็นองค์กรที่นำเอาเจตจำนงของฝ่ายนิติบัญญัติไปปฏิบัติ
- การทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

อำนาจพิเศษของฝ่ายบริหาร

1. การใช้สิทธิหรือสิทธิพิเศษ (Prerogative)

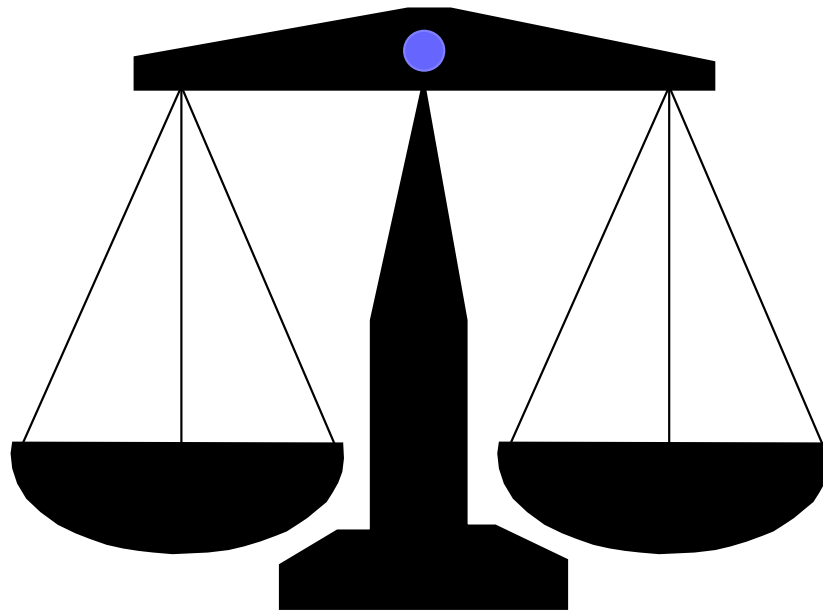
คือ ฝ่ายบริหารสามารถกระทำการนอกเหนือจากที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบหมายหรือกำหนด แต่มีข้อแม้ว่าจะต้องเป็นภาวะจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

2. อำนาจสหพันธ์ (Federative Power)

หมายถึง อำนาจที่จะประกาศสงครามและสันติภาพ รวมเป็น สันติباتชาติและทำสัญญาเป็นพันธมิตร

อำนาจตุลาการ

ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหารไม่ใช่องค์กรอิสระ

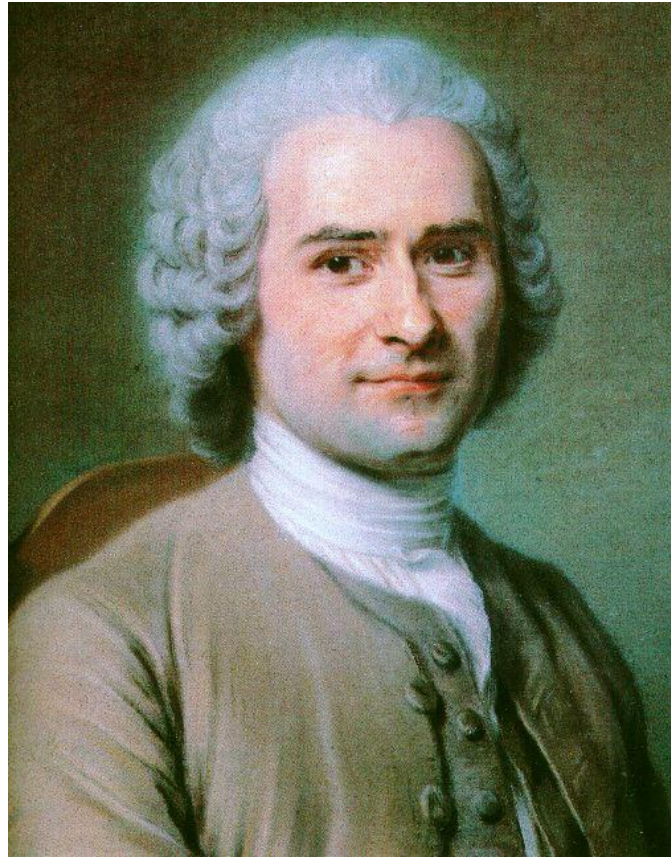
สิทธิในการปฏิวัติ

ในทัศนะของล็อกนั้น อำนาจอสูงสุดเด็ดขาดอยู่ที่ประชาชน แต่เป็นการเก็บอำนาจอนี้ไว้ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น คือ เมื่อใดรัฐบาลที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นใช้อำนาจไปในทางที่ไม่เหมาะสม ประชาชนมีสิทธิที่จะทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้ โดยล็อกเห็นว่า

“การกบฏต่อต้านเป็นสิ่งทีชอบธรรม แต่ต้องมาภายหลังการกดขี่อันยาวนาน”

Jean Jaekues Rousseau ค.ศ.1712 - 1778

มนุษย์เกิดมามีเสรีภาพ แต่ทุกอย่างก้าวเขากลับถูกตรึงด้วยโซ่ตรวน

รุสโซ่เกิดเมื่อปี ค.ศ.1712 ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ที่มีการปกครองด้วยระบบมหาชนรัฐ โดยมีมหาสภา (grand conseil) และจุลสภา (petit conseil) ที่มีอำนาจในการบริหาร

ผลงานชิ้นหนึ่งของเขาถูกต่อต้านจากจุลสภาเจนีวา ทั้งเขาจึงถูกประณามและออกหมายจับ และหนังสือของเขายังถูกสั่งเป็นหนังสือต้องห้าม

มารดาของเขาเสียชีวิตหลังจากเขาเกิดได้ไม่นาน บิดาเป็นช่างทำนาฬิกา เขาหนีออกมาจากเจนีวาเมื่ออายุ 16 ปี และไปทำงานเป็นคนรับใช้ ครูสอนหนังสือตามบ้าน คนคัดลอกโน้ตเพลง เลขานุการทูต นักประพันธ์เพลง และนักประพันธ์วรรณกรรมในเวลาต่อมา

ในปี 1774 รุสโซ่เดินทางปารีส และได้คบหากับ ดิเดโรต์ (Diderot) ผู้นำคนสำคัญของปัญญาชนในแนวทางแสงสว่าง (enlightenment) และเป็นผู้จัดทำสารนุกรมประมวลความรู้ขึ้น และมอบหมายให้รุสโซ่เขียนบทความถึง 2 บทความ เกี่ยวกับดนตรีอีกบทหนึ่ง และเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ เขาจึงเป็นที่รู้จักในวงการนักคิดนักเขียนเหล่านี้

รูสโซเขียนงานชิ้นสำคัญหลายชิ้นแต่เป็นที่รู้จักกันดีที่สุด นับตั้งแต่สมัยของเขาจนถึงปัจจุบันคืองานเขียนทางการเมืองว่าด้วยสัญญาสังคม (Social contract) และงานเขียนทางการศึกษาที่ชื่อว่า เอมีล (Emile) นอกจากนี้งานเขียนอื่นๆแล้วเขายังมีงานประพันธ์ดนตรีอีกด้วย

แต่ในช่วงทศวรรษที่ 1750 จากแนวคิดวิพากษ์สังคมและการเมืองตลอดจนศาสนาอย่างถอนรากถอนโคน งานของเขาถูกระงับและเผาทิ้งในหลายประเทศทำให้เขาถูกตั้งข้อหาจับกุมโดยรัฐบาลต่างๆในยุโรป ชีวิตเขาต้องหลบซ่อนในชนบทจนต่อมาในทศวรรษที่ 1770 ฝรั่งเศสอนุญาตให้เขาอยู่อย่างเงียบๆภายนอกกรุงปารีส เพราะเห็นแก่เขามีความทุกข์โทรมทั้งร่างกายและจิตใจจนเกินกว่าจะสร้างปัญหาอะไรได้แล้ว

บั้นปลายชีวิตของเขาใช้เวลาอยู่กับการเขียนหนังสือและได้ถึงแก่กรรมเมื่อปี ค.ศ.1778

ผลงาน

1. ความเรียงว่าด้วยผลทางศีลธรรมของศิลปะและวิทยาศาสตร์

2. ความเรียงว่าด้วยเรื่องบ่อเกิดแห่งความไม่เสมอภาค

(The Origin of Inequality)

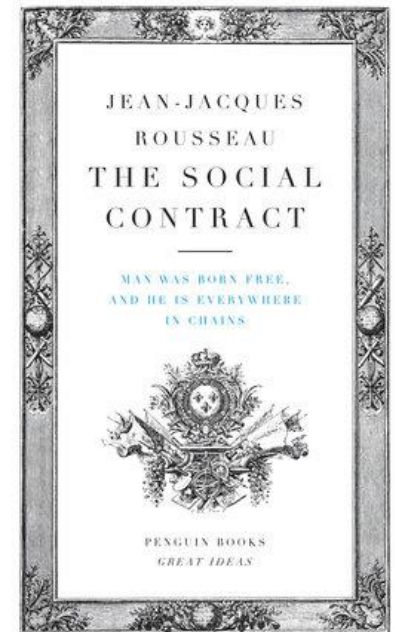
3. บทความเรื่องเศรษฐกิจการเมือง

(Political Economy)

4. หนังสือสัญญาประชาคม

(Social Contract)

5. เอมีล (Emile) เป็นทั้งนวนิยายและข้อเขียนที่โจมตีระบบการศึกษา
ซึ่งองค์การศาสนาในขณะนั้นเป็นผู้จัดการ

กระบวนการทัศน์ของรุสโซ

1. รุสโซมีส่วนร่วมในการริเริ่มและพัฒนาแนวคิดทางภูมิปัญญาที่เรียกกันว่า “ลัทธิโรแมนติก” (Romanticism) นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานต่อกระแสความคิดและวิถีปฏิบัติในยุโรปสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา

2. ลัทธิโรแมนติกนี้เป็นปฏิกริยาต่อความเชื่อที่ยึดถือกันในหมู่ประชาชนจำนวนไม่น้อย อันมาจากความเชื่อที่ว่าอารยธรรมตะวันตกกำลังก้าวไปสู่สิ่งที่ดีกว่า อันเนื่องมาจากการประมวลและกระจายความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะ และด้วยอารยธรรมที่มีความก้าวหน้าขึ้นผู้คนมีเสรีภาพและการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเรื่องความเชื่อนี้คือ การริเริ่มความนิยมในสาธารณูปการ ซึ่งถือกันว่าเป็นการพัฒนาแพร่หลายออกไปมากเพียงใด จะทำให้มนุษยชาติได้พบกับแสงสว่างทางภูมิปัญญาและขยายขีดความสามารถของมนุษย์

กระบวนการทัศนปัญญาของรุสโซ

3. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะทั้งปวงจะทำให้ชีวิตคนเรา สะดวกสบายยิ่งขึ้นควบคู่กับภูมิปัญญาที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือแนวทางแสงสว่างเชื่อมั่นในภูมิปัญญาอันเกิดจากความสามารถ ในทางเหตุผลของมนุษย์และให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์อารยธรรม ความเจริญก้าวหน้า ซึ่งข้ามพ้นจากภาวะและข้อจำกัดทางธรรมชาติ

4. ในทางตรงกันข้ามมีนักคิดจำนวนหนึ่งในสมัยนั้น เห็นว่า ความเชื่อในจุดนั้นดังกล่าวเป็นการลดทอนคุณสมบัติคุณค่าที่สำคัญของมนุษย์ และธรรมชาติรอบตัวมนุษย์ได้เหลือเพียงความสามารถเชิงเหตุผล สิ่งที่เป็นไปได้ตามเหตุผลและบรรลุความสำเร็จชนิดตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน อันได้แก่ ความสะดวกสบายเท่านั้น นักคิดเหล่านี้ชี้ให้เห็น ถึงแง่มุมที่หลากหลายของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์

กระบวนการตัดสินใจธุรกิจ

ความรู้สึกที่ล้าพั้งเหตุผลไม่อาจทำความเข้าใจและตอบสนองได้ รวมถึงความสามารถของมนุษย์ที่จะมุ่งหวังกระทำการอันข้ามพ้นความสำเร็จแบบพื้น ๆ สะดวกสบาย ตลอดจนความมั่งคั่งของธรรมชาติมนุษย์ที่ไม่อาจสร้างสรรค์งานของตนเองมาทดแทนได้เป็นต้น

5. ด้วยเหตุนี้แทนที่จะเน้นถึงความเจริญก้าวหน้าในโลกสมัยใหม่ นักคิดและปัญญาชนเหล่านี้หันมองย้อนกลับสู่ออดีต ซึ่งแม้ชีวิตมนุษย์อาจจะขาดความสะดวกสบาย แต่ก็เป็ชีวิตที่มีความมุ่งมั่นและน่าสนใจยิ่งกว่าชีวิตสมัยใหม่ คนสมัยก่อนจะเด็ดเดี่ยว กล้าหาญรักเกียรติศักดิ์ศรี ยิ่งกว่าคนสมัยใหม่ แ่่นอนหงายคมสมัยก่อนไม่จำเป็นต้องดีกว่าและประกอบด้วยผู้คนเช่นนั้นเสมอไป แต่สภาพความเป็นอยู่และความเชื่อของพวกเขาโดยส่วนใหญ่ มักจะผลักดันเข้าสู่การบรรลุสิ่งที่ยิ่งใหญ่มากกว่าคนในโลกสมัยใหม่ ความคิดลักษณะดังกล่าวเรียกว่าโรแมนติก

ครอบครัวทัตต์เบิร์กของรุสโซ

6. งานเขียนของรุสโซ ที่เป็นงานอย่าง ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์ ซึ่งส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลของบัณฑิตสภาแห่งดีลอน เป็นงานในแนวโรมานติก และยังเป็นข้อเขียนที่แตกต่างจากผู้ส่งประกวดคนอื่น ๆ อย่างสิ้นเชิง

ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์

- “การฟื้นฟูศิลปะและวิทยาศาสตร์ได้นำมาซึ่งความบริสุทธิ์ของศีลธรรมหรือไม่” โจทย์ของสภา
- เปล่าเลย ที่แท้จริง มันกลับทำให้มนุษย์ขาดความสัตย์ซื่อทางศีลธรรม เพราะสิ่งที่ได้รับจากการเน้นย้ำความสำคัญก็คือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถต่างๆ ซึ่งทำให้คนเราต้องเพิ่มพูนแสวงหาอย่างไม่หยุดหย่อน และแข่งขันกันอย่างดุเดือดในเรื่องเหล่านี้ จนหลงลืมว่าอะไรคือสิ่งที่มีคุณค่าหรือความสำคัญที่สุดต่อความเป็นมนุษย์
- นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้ายังทำให้บุคลิกภาพของผู้คนถูกแบ่งแยกออกเป็นส่วนส่วนและต้องแสดงบทบาทสำคัญต่างๆ ไปตาม

ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์

สถานการณ์แวดล้อมแตกต่างกันออกไปไม่ว่าจะเป็นบ้าน ที่ทำงานสถานที่
สาธารณะต่างๆ การที่เราต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาการหลากหลายซับซ้อน
เหล่านี้ตัวเราและคนอื่น โดยไม่รู้ตัวว่าตัวเราคือ ใครกันแน่ ทุกคนจึงยึดติด
อยู่กับภาพที่ปรากฏทั้งของตนและของผู้อื่น

ดังนั้นภาพลักษณ์ภายนอกจึงสำคัญกว่าตัวตนจริงอย่างปราศจากความ
จริงใจต่อกัน ดังที่รุสโซอ้างคำกล่าวของ ฮอเรซ ว่า “เราถูกลวงด้วยภาพ
ปรากฏของความเที่ยงธรรม” ศิลปวิทยาการทำให้คนเราสามารถและที่จริง
ถูกบังคับโดยปริยาย ให้พูดภาษาแปลกปลอม ซึ่งหมายถึงภาษาที่ทำให้
บิดเบือนบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของตัวเราและแต่ละคน
ผู้คนในสังคมเจริญก้าวหน้าจึงต้องพูดและทำในสิ่งที่จริงแล้ว-

ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์

ต่างคนต่างไม่รู้ว่าจะทำไปเพื่ออะไร แต่ทำไปเพียงเพื่อแสดงคุณสมบัติอันน่า
นับถือ

ความก้าวหน้าทางศิลปะและวิทยาศาสตร์ต่างหาก ที่ทำให้เกิด
สภาพดังกล่าว เพราะอันที่จริงแล้วพัฒนาการของสิ่งเหล่านี้มาจากแรงจูงใจ
หรือแรงผลักดันในทางชั่วร้ายของมนุษย์นั่นเอง ความโลภความขี้เกียจ
ความนิยมความรักสบาย ความฟุ้งเฟ้อ สิ่งเหล่านี้เป็นที่มาของแขนงวิชา
ต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะ นอกจากความรู้และทักษะที่มุ่งมั่นสั่งสม
เผยแพร่กระจายนั้น ก็ไม่ใช่ความรู้ที่แท้จริงอันนำไปสู่การที่มนุษย์รู้จัก
ตนเอง แต่กลับทำให้มนุษย์รู้สึกว่าเป็นผู้รู้จากการที่ได้รู้และเชี่ยวชาญ
ในศาสตร์และศิลปะบางอย่างเท่านั้น

ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์

ในทางการเมืองการปกครองเช่นกัน วิทยาศาสตร์และศิลปะตลอดจนผลพวงของมันทำให้คนเราเสื่อมถอยในฐานะพลเมือง ทำให้คุณธรรมชนิดรักบ้านเกิดเมืองนอนพร้อมที่ทำหน้าที่เป็นพลเมืองอย่างเสียสละลดน้อยถอยลงตามลำดับเป็นสัดส่วนกับด้านของความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง พลเมืองจะหันไปสนใจอยู่กับเรื่องส่วนตัว หน้าตาภาพปรากฏ ความรู้ทักษะซึ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตัวมากขึ้นจนบดบังความกระตือรือร้นทางสังคมและการเมือง

ความรักสบายและความฟุ่มเฟือยนั้นจะส่งผลให้พลเมืองต้องกลายเป็นทาสของรัฐตนเอง เพราะยิ่งต้องการสิ่งเหล่านั้นมากเพียงใดก็ยิ่งต้องพึ่งพารัฐมากขึ้นเท่านั้น

ความเรียงว่าด้วยศิลปะและวิทยาศาสตร์

- การปกครองจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะว่า ผู้คนต้องการความ สะดวกสบายพุ่งเพ้อมากเพียงใดยิ่งต้องการให้รัฐมีอำนาจในการ ดำเนินการต่าง ๆ มากขึ้นเพียงนั้น ที่สำคัญที่สุดคือ ความก้าวหน้า ทางศิลปะวิทยาศาสตร์ทำให้เรารู้สึกประหนึ่งว่าเป็นอิสระเสรีมาก ขึ้น เพราะตอบสนองต่อความต้องการมากขึ้นจนดูเหมือนใช้ชีวิตได้ อย่างไม่มีขีดจำกัด แต่ทว่าในความจริงนั้นกลับเป็นการตกเป็นทาส ของความต้องการของเขาทำให้รสนิยมของเรามักง่ายตกต่ำลง ไม่ได้ทำให้เราประสบความสำเร็จที่แท้จริงมากขึ้นแต่เพียงอย่างเดียว
- รัสเซียได้ปฏิเสธความเจริญก้าวหน้า เพียงแต่ต้องไม่แปลกแยก ตนเองออกจากจุดมุ่งหมายรัฐ และให้สอดคล้องกับคุณธรรม

มนุษย์เกิดมาเสรี แต่ทุกหนทุกแห่งอยู่ในพันธนาการ

มนุษย์เกิดมาเสรี และอยู่ในโซ่ตรวนทุกหนแห่ง บุคคลผู้ซึ่งเชื่อว่าตนเองเป็นนายของคนอื่น ๆ ยังเป็นทาสยิ่งกว่าพวกเขาเสียอีก
ความแปรเปลี่ยนนี้เกิดขึ้นได้อย่างไรข้าพเจ้าไม่รู้ อะไรทำให้มันชอบธรรมได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าข้าพเจ้าจะตอบคำถามนี้ได้

เป็นประโยคที่มีชื่อเสียง อยู่ในหนังสือสัญญาประชาคม (Social Contract)

ใช้สภาวะธรรมชาติขึ้นมาอธิบายสภาวะทางการเมือง

- มนุษย์เกิดมามีความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะป็นหญิงชาย
- เสรีภาพในสภาวะธรรมชาติของมนุษย์
- การเกิดของสังคมการเมือง (sweetest sentiment)
- การทำสัญญาประชาคม (เจตจำนงร่วม- general will)

สภาวะธรรมชาติ

คนป่าผู้ทรงเกียรติ (Nobel Savage)

1. มนุษย์ทุกคนในสภาวะธรรมชาติล้วนเกิดมาเท่าเทียมกันทั้งชาย และหญิง เนื่องจากมนุษย์ในธรรมชาติ ไม่อยู่รวมกลุ่มกัน ชายและหญิงต่างคนต่างทำมาหากิน แข็งแรงเท่ากัน ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากัน การใช้ชีวิตเต็มไปด้วยการใช้สัญชาตญาณแบบสัตว์ป่า

2. เมื่อหิวก็เด็ดผลไม้ได้ต้นไม้ที่กิน เมื่ออิ่มก็นอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ที่กิน เมื่อหิวน้ำก็กินน้ำจากลำธารนั้น นี่คือเสรีภาพที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์จะทำอะไรก็ได้ตามแต่ใจ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ และสังคม มีเจตจำนงอันเป็นเสรีภาพ (free will)

3. ไม่มีความขัดแย้งกันมนุษย์ในธรรมชาติ เนื่องจากมีทรัพยากรเพียงพอ

การเกิดของสังคมการเมือง

มีสาเหตุมาจากการเกิดและการขยายการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวก็บังเกิดขึ้น รุสโซ ซึ่ถึงปัจจัยสำคัญคือ พัฒนาการทางเศรษฐกิจ และความรักแบบโรแมนติก (sweetest sentiment)

รุสโซ เน้นถึงบทบาทสำคัญของเศรษฐกิจที่มีต่อการก่อตัวของสังคมเมือง [civil–Society] ดังที่กล่าวไว้ว่า “คนแรกที่กันรั้วแผ่นดินคือผู้เริ่มสังคมเมืองที่แท้จริง” การคิดค้นการเกษตรกรรมที่นำไปสู่การสร้าง กฎ กติกา เพื่อความยุติธรรมขึ้นเป็นครั้งแรก และในที่สุดแล้ว ด้วยการแนะนำของผู้มั่งคั่ง [the rich] ก็จะนำไปสู่ การสถาปนากองเมืองการปกครองขึ้นมา หมายความว่า การเกิดการปกครองขึ้นมานั้นจะเป็นไปไม่ได้เลยถ้าปราศจากเงื่อนไขของการเกิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัวในที่ดินมาก่อนหน้า และแท้ที่จริงแล้ว พัฒนาการการเกษตรที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลพวงมาจากการเกิดครอบครัวก่อนหน้านั้น แต่กระนั้น ก็เสนอด้วยว่า “เศรษฐกิจการเกษตรในตัวของมันเอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองพัฒนาการ

การเกิดของสังคมการเมือง

ของความต้องการทางเพศ [erotic developments] เรื่องเพศ [sexuality] คือสะพานนำไปสู่การเมือง โดยมีนัยของการเปลี่ยนแปลงเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศของมนุษย์เป็นปัจจัย เงื่อนงายที่จำเป็นอย่างยิ่งในการกำเนิดสังคมการเมือง

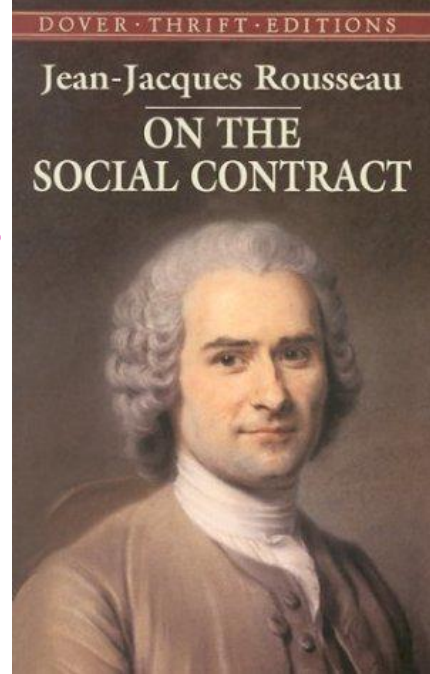
รูสโซ เชื่อว่า การปกครองโดยรัฐทั้งปวงล้วนแล้วแต่สถาปนาขึ้นมาอย่างไม่ชอบธรรมและสถาบันทางการเมืองต่างๆ รวมถึงการบังคับควบคุมด้วยกำลังและกฎหมายเป็นผลมาจากความไม่เท่าเทียมกันของมวลมนุษย์ มนุษย์ในยุคนั้นจะไม่มีทรัพย์สินส่วนตัว ทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันตามธรรมชาติจึงไม่จำเป็นต้องมีรัฐแต่อย่างใด แต่เมื่อถึงจุดที่มนุษย์เริ่มเพิ่มพูนผลผลิตและแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ดิน ความเปลี่ยนแปลงก็เริ่มขึ้นได้แก่ความแตกต่างของทรัพย์สินความตามมาด้วยความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งความเท่าไม่เท่าเทียมกันนี้ นำมาซึ่งความขัดแย้งและสงครามและกลไกการต่อสู้ระหว่างชนชั้น เช่น คนจนกับคนรวย แรงงานกับนายทุน ผู้ได้ปกครองกับผู้ปกครอง เป็นต้น

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

รุสโซ่ตั้งประเด็นใน **social contract** ว่าจะทำ
อย่างไรให้โซ่ตรวนหรือรัฐและสถาบันทางการเมืองมี
ความถูกต้องชอบธรรม ซึ่งจะรองรับสิทธิทางการเมือง
ของรัฐตลอดจนพลเมืองสถาบันและสถาบันต่างๆ ได้
อย่างไร

ประเด็นที่สำคัญที่สุดของทฤษฎีการเมือง จึงอยู่ที่การเข้าไปในที่มา
ของสิทธิธรรมชาติอันชอบธรรม ซึ่งมีโซ่เป็นส่วนหนึ่งตามธรรมชาติของ
มนุษย์ แต่เป็นสิ่งที่ต้องเกิดจากการทำสัญญาหรือข้อตกลงร่วมกันของ
สมาชิกในสังคมการเมือง ให้ตั้งอยู่บนหลักการและกระบวนการอันชอบธรรม
อยู่กับหลักฐานทางศีลธรรมที่สำคัญชุดหนึ่งได้แก่ เสรีภาพและความเสมอภาค

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

การสร้างสิทธิและความชอบธรรมทางการเมืองสมาชิกของรัฐ ทุกคนจะต้องเปลี่ยนแปลงตนเองจากปัจเจกบุคคลผู้แสวงหาความตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนตน จนกลายเป็นบุคคลทางการเมืองผู้ซึ่งถือว่าเอาประโยชน์ทางสังคมทั้งหมดเป็นของตัวเอง ต้องยุติการกระทำตามความต้องการตามธรรมชาติของเขาเอง มุ่งสู่ศีลธรรม และความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับประโยชน์ของสังคมที่เขาเป็นสมาชิก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สมาชิกที่ร่วมทำสัญญาสังคมหรือข้อตกลงในการเป็นพลเมืองร่วมกันในรัฐจะต้องถือเอาความผาสุกของสังคมการเมืองเป็นของตัวเองเช่นเดียวกัน หากใช้คำสำคัญของรุสโซ ก็จะกล่าวได้ว่า ทุกคนต้องแปลกแยก (alienate) หรือยอมจำนน (surrender) ตัวตนของเขาให้แก่ชุมชนทางการเมืองโดยรวม และทำความเข้าใจตนเองเสียใหม่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งอันไม่อาจแยกขาดจากชุมชนทาง

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

การเมืองที่ตนเป็นสมาชิกได้ หลักการที่น่าเสนอนี้คือการเมืองที่เน้นจิตวิญญาณอันเข้มข้นของความเป็นพลเมือง

การที่ทุกคนแปลกแยกตนเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งทางชุมชนทางการเมืองโดยรวม นี่เป็นการสถาปนา “องค์อธิปัตย์” ซึ่งมีเจตจำนงของทุกคนรวมเข้าด้วยกันเป็นเจตจำนงทั่วไป (general will) การเมืองที่ชอบธรรมจึงเป็นการตกลงของสมาชิกของทุกคนที่จะยอมจำนนเจตนารมณ์ของตนเข้าร่วมด้วยกันอย่างเท่าเทียมกันและเป็นการแสดงเจตจำนงของตนอย่างมีเสรีภาพ ในขณะเดียวกันเจตจำนงทั่วไปนี้จะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ทั่วไปของสังคมการเมืองนั้นซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพลเมืองทุกคนและชุมชนโดยรวม

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

ดังนั้นเจตจำนงทั่วไปจึงไม่จำเป็นต้องเป็นเจตจำนงที่ทุกคนสอดคล้องต้องกัน
หมดทุกเรื่อง หากแต่มีความหมายถึงเจตจำนงที่พึงมีมติร่วมกันในเรื่องที่
เกี่ยวข้องและการกระทบต่อสมาชิกทุกคน ส่วนเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำรง
อยู่หรือผลประโยชน์ทั่วไปของชุมชนถือว่าเป็นเจตจำนงเฉพาะ (particular
will) ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีมติหรือข้อตกลงกันได้ร่วมกันเป็นการทั่วไป

สังคมการเมืองที่มีความชอบธรรมจึงต้องเริ่มจากการทำสัญญาหรือ
ข้อตกลงพื้นฐานที่สุด เช่น การวางรากฐานเชิงสถาบันการเมือง รูปแบบการ
ปกครอง กฎหมาย หลักกระบวนการทางการเมือง หลักความเชื่อพื้นฐานโดยลง
มติเป็นเจตจำนงทั่วไป ซึ่งก็หมายความว่าในประเด็นทั่วไปเหล่านี้

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

พลเมืองทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงอย่างพร้อมหน้า มิใช่กระทำโดยเฉพาะกลุ่มโดยผู้แทนหรือโดยการเพิกเฉยของสมาชิก เพราะการใช้เจตจำนงในฐานะส่วนหนึ่งขององค์อธิปัตย์ ซึ่งมีความชอบธรรมต่อเมื่อประกอบด้วยพลเมืองทั้งหมดเสมอ และมองว่าประเด็นทั่วไปนี้มีอยู่จำนวนหนึ่งที่สำคัญที่สุด ตัวอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้น และอาจจะมีความแตกต่างกันในแต่ละรัฐตามแต่เงื่อนไขในรายละเอียดอื่นๆ เช่น ภูมิศาสตร์ ประชากร ประวัติศาสตร์ และอื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เจตจำนงทั่วไปแห่งองค์อธิปัตย์ ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นกฎหมายหลัก ซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่กฎหมายในระดับรองลงมาเท่านั้น ต่อจากนั้นเจตจำนงทั่วไปจะมีมติในการจัดตั้งสถาบันองค์กรและกระบวนการเพื่อดำเนินการในระดับรองและในระดับละเอียดตามมา

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

การที่ทุกคนเข้าร่วมในเจตจำนงทั่วไปขององค์อธิปัตย์อย่างเสรีและ
เสมอภาค ย่อมหมายถึง การที่ทุกคนต้องยอมรับมันโดยคหุฎฐี และด้วยเหตุที่
เจตจำนงทั่วไปจะเกี่ยวข้องกั้บเรื่องที่สำคัญจำนวนไม่มากนัก การหาข้อตกลง
เป็นเอกสารยอมเป็นไปได้ไม่ยาก แต่หากไม่สามารถมีเจตจำนงทั่วไปที่เป็นเอก
ฉันท์ซึ่งจะต้องถือเจตจำนงของเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ในกรณีเช่นนั้นเสียงข้าง
น้อยต้องยอมรับเสียงข้างมากในฐานะเจตจำนงทั่วไปและยอมปรับเจตจำนง
เฉพาะของตนตามเจตจำนงทั่วไปนั้น

ดังเช่นเดียวกับข้อตกลงพื้นฐานทั้งปวง ความยินยอมของเสียงข้างมาก
ในฐานะที่เป็นเจตจำนงทั่วไปเห็นว่า โดยตัวมันเองเป็นข้อตกลงและสัญญาแบบ
หนึ่งเช่นกัน ความยินยอมเช่นนี้เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อข้อตกลงอันเป็นเอกสารอย่าง
น้อย 1 ครั้ง และเป็นครั้งแรกเพื่อสร้างสิทธิและความชอบธรรมแก่เสียงข้างมาก

ทฤษฎีการเมืองของรุสโซในหนังสือ

The Social Contract and Discourses

รุสโซยังเน้นเสียงข้างมากมีความชอบธรรมอย่างแท้จริงได้ ก็ต่อเมื่ออยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สอดคล้องกับหลักความชอบธรรมด้วยเช่นกัน เช่น การวินิจฉัยโดยที่ทั้งหมดยึดประโยชน์ร่วมกันเป็นหลัก ไม่ใช่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นการเฉพาะ การรับข้อมูลเพียงพอเท่ากัน พร้อมกัน ไม่มีการจัดกลุ่มอภิปรายในหมู่พลเมืองก่อนหน้า ไม่มีกลุ่มเฉพาะ การรวมตัวกันจนทำให้เกิดเจตจำนงของพลเมืองแต่ละคนกลายเป็นเจตจำนงของกลุ่มจำนวนไม่กี่กลุ่ม เป็นต้น หากปราศจากเงื่อนไขอันชอบธรรมเหล่านี้ เสียงข้างมากที่ถือเป็นเจตจำนงทั่วไปนั้นแท้จริงเป็นเพียงเจตจำนงเฉพาะอันเกิดจากการรวมกลุ่มหรือสังคมน้อยเฉพาะส่วน ซึ่งก่อขึ้นมาในสังคมการเมืองใหญ่เท่านั้น อันเป็นการขัดกับหลักการเบื้องต้นของสัญญาสังคมนั่นเอง

อำนาจอธิปไตย

มี 4 ลักษณะดังนี้ คือ

1. เป็นสิ่งที่โอนให้กันไม่ได้ (In-alienable) ไม่มีใครใช้แทนได้นอกจากตัวเอง ดังนั้น รุสโซจึงไม่เห็นด้วยกับระบบการเลือกผู้แทนราษฎร
2. เป็นสิ่งที่แบ่งแยกไม่ได้ (In-divisible) เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นเจตจำนงทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการของคนทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ที่มุ่งผลประโยชน์ของคนทั้งหมด
3. ไม่อาจจะผิดพลาดได้ เพราะเป็นเจตจำนงที่แน่วแน่เสมอ และต้องการก็แต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์สาธารณะเสมอ
4. เป็นอำนาจเด็ดขาด

เจตนารมณ์ทั่วไป

- กฎหมายถือเป็นการกระทำของเจตนารมณ์ทั่วไป (General Will)
- เจตนารมณ์ส่วนรวมจะคงที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ บริสุทธิ์ และมุ่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเสมอ
- เจตนารมณ์ทั่วไปจะต้องมีอำนาจเหนือสถาบันต่าง ๆ ของรัฐและเป็นผู้นำทางของกิจกรรมทางการเมืองทั้งปวง
- เจตนารมณ์ทั่วไปจะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (สาธารณะ) เท่านั้น
- เจตนารมณ์ทั่วไปที่ยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมีลักษณะของเรื่องทั่วไป ไม่ใช่เรื่องเฉพาะ